

Fagseminar om

**kjønn og seksualitet
i kristent perspektiv**

for lærere i ungdomsskole og vgs

agseminar om

Seksualitet i populærkulturen

Margunn Serigstad Dahle

Bjørn Hinderaker

**NLA Høgskolen
Damaris Norge**

agseminar om

**Seksualitet
i kristen tro
og noen andre livssyn**

Margunn Serigstad Dahle

Bjørn Hinderaker

**NLA Høgskolen
Damaris Norge**

agseminar om

Seksualitet i populærkulturen

Margunn Serigstad Dahle

Bjørn Hinderaker

**NLA Høgskolen
Damaris Norge**

Disney
THE
OWL
HOUSE

Trykk på Esc for å avslutte fullskjerm

Amity, er du ok?

-Det går bra.

SHAPE OF YOU

Ed Sheeran

Girl, you know I want your love
Your love was handmade for somebody
like me

Come on now, follow my lead
I may be crazy, don't mind me

Say, boy, let's not talk too much
Grab on my waist and put that body on me
Come on now, follow my lead
Come, come on now, follow my lead

I'm in love with the shape of you
We push and pull like a magnet do
Although my heart is falling too
I'm in love with your body

And last night you were in my room
And now my bedsheets smell like you
Every day discovering something
brand new
I'm in love with your body

Oh-I-oh-I-oh-I-oh-I
I'm in love with your body
Oh-I-oh-I-oh-I-oh-I
I'm in love with your body

SEKSUELT UERFAREN?

NRK

SKAM

Oversikt over alle saker om Skam

Snakkomtro 14. mars, 2017 Skam

I samarbeid med NLMs nettmagasin iTro og NLM Ungs lederkonsulent Olof Edsinger har SnakkOmTro laget en samling av ressurser om den populære NRK-serien «Skam». Her følger en oversikt over saker som er publisert.

STIKKORDSKY

- Bibelen
- det ondes problem
- fellesskap
- Gud
- håp
- Identitet
- Jesus
- Jul
- kjærlighet
- korte svar
- Livssyn
- moral
- nåde
- Stefan Gustavsson
- tilgivelse
- Tro
- verdi
- Veritas
- Veritaskonferansen 2018
- Veritaskonferansen 2019

A comic book panel showing Robin on the left and Dick Grayson on the right. Robin is wearing his red and green suit with a yellow cape and a black mask. Dick is wearing a red long-sleeved shirt. They are both in a similar pose, with their fists clenched and arms raised. The background is a textured, light blue-grey wall.

YOU'LL
MAKE IT
OUT--

PLEASE.

TELL TIM
DRAKE...HE HELPED
ME REALIZE MY TRUE
SELF. WHO I AM.
TELL HIM...

WELL, HE
PROBABLY KNOWS.
HE'S THE SMARTEST
GUY I'VE EVER MET.
BUT TELL HIM...

A close-up comic book panel. On the left is a close-up of Robin's face, showing his eyes through the mask and a slight smile. On the right is a close-up of Dick Grayson's face, looking towards Robin. The background is the same textured wall as the top panel.

I
WISH WE
COULD
HAVE
FINISHED
OUR
DATE.

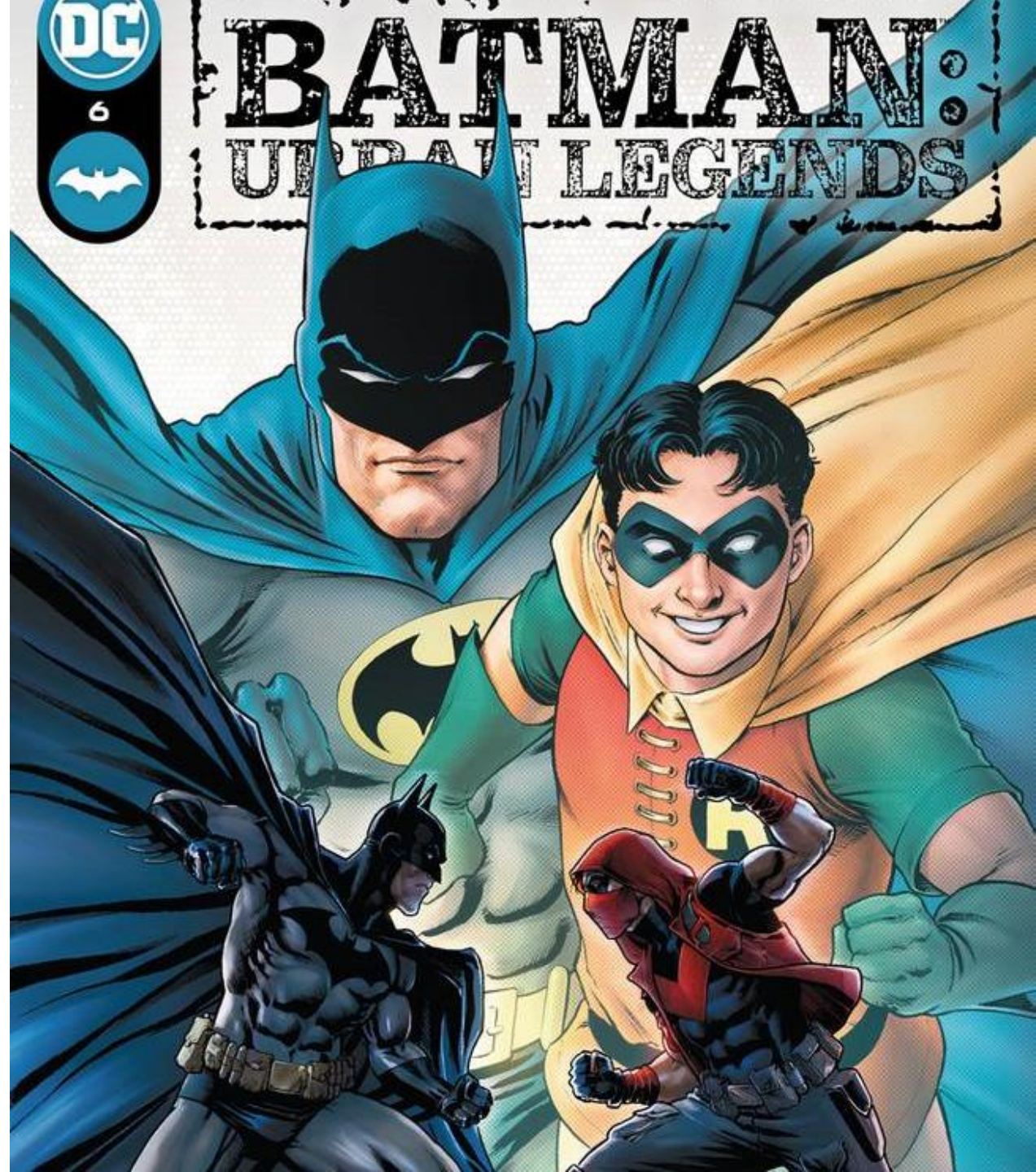
Batman-karakteren Robin kommer ut av skapet i ny tegneserieutgave

nrk.no, august 2021

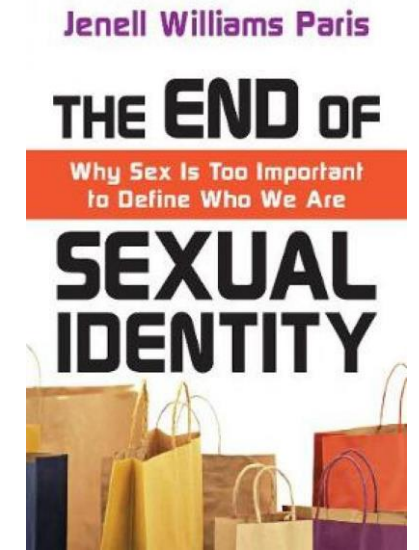
... det gir mening for resten av historien hans at han nå kommer til rette med seg selv om det. Vi får nå vite at han blir forelsket i menn, samtidig som han tidligere også har vært i forhold med kvinner – men tegneserieskaperen har valgt å ikke sette noen merkelapp på det.

– Jeg ønsket å hylle det faktum at seksualitet er en reise, sier Fitzmartin.

nrk.no

SEX I SAMTIDEN

-mye mer enn før
-mye mindre enn før

NETFLIX

A promotional image for the Netflix series 'Sex Education'. It features three main characters sitting on a bench in a school locker room. On the left is a young woman with long, light-colored hair, wearing a dark, patterned jacket and fishnet stockings. In the center is a young man with dark hair, wearing a beige and red jacket. On the right is a young man with short hair, wearing a vibrant purple and blue patterned jacket. The background consists of yellow lockers with numbers 220 and 224 visible. A poster titled 'Sexual Assault Awareness and Prevention Month' is pinned to the lockers, and another sign says 'THE COUNTY CHAMPIONSHIPS!'. The title 'SEX EDUCATION' is written in large, bold, white letters across the bottom of the image.

SEX EDUCATION

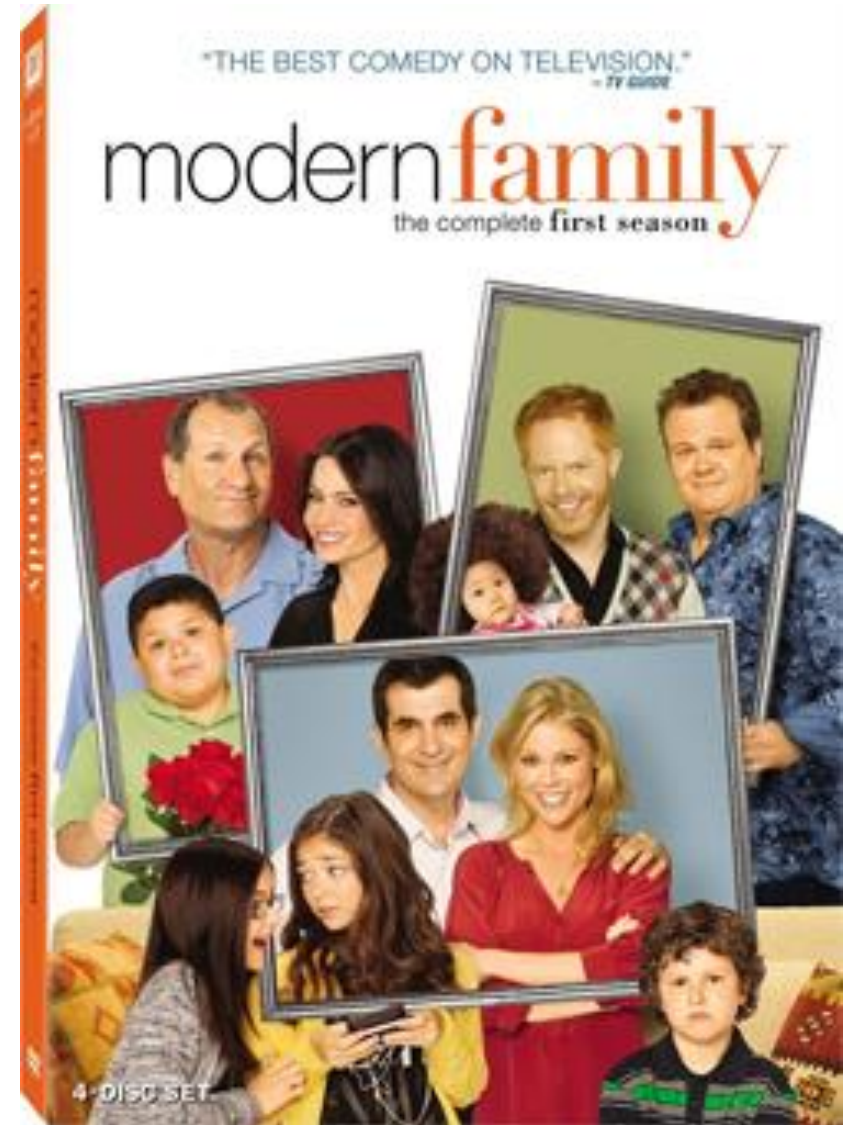
POPULÆRKULTUREN
SPEILER
DET SAMFUNNET
DEN ER MED PÅ
Å FORME

1998 – 2003 (Nå NETFLIX)

2005

2009 – 2020 (Nå NETFLIX)

WE DON'T SEE IT
BECAUSE
WE SEE WITH IT

Os Guinness

DEN OBSERVERBARE LIVSFØRSELEN – DET SOM BLIR SAGT OG GJORT

An illustration of an iceberg floating in a light blue sea. The tip of the iceberg is above the water line, while the much larger base is submerged. The text is arranged vertically on the submerged part of the iceberg, representing the hidden aspects of life.

VERDIER

MENNESKESYN

VIRKELIGHETSFORSTÅELSE

TRO (forstått som TILLIT / FORANKRING AV MENING)

”The visual image is stirring our emotions rather than
stimulating our reflections”

(Ingmar Bergman)

FØLELSENE
OG
LENGSELENE

Kjernes spørsmål:

HVEM ER JEG?

- lete utover?
- lete innover?
- lete oppover?

SOTBERG

BARE
VICTOR

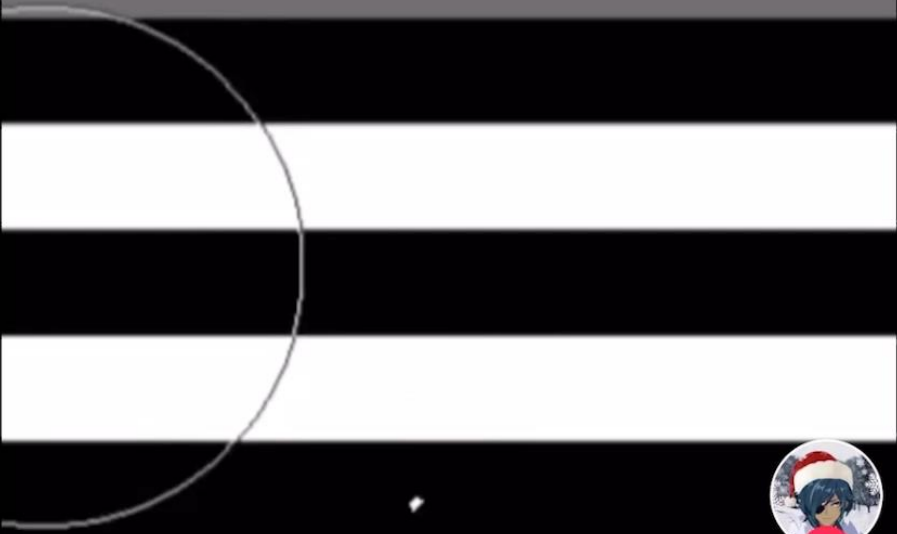

Samtaleguide til boka Bare Victor

UNDERVISNINGSRESSURS: Her finner du forslag til samtale spørsmål knyttet til mobbing, menneskeverd og identitet, ut fra selvbiografien til YouTube-profilen og programlederen Victor Sotberg.

Kompetansemål etter 7. trinn, norsk:

- *lese lyrikk, noveller, fagtekster og annen skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, svensk og dansk og samtale om formål, form og innhold*

Ok cool LGBTQ+
exists

340.8K

22.7K

@ultimate_skye

POPULÆRKULTUREN
SOM
DANNINGSAGENT

BJØRG MARIT NYJORDET (RED.)

MEDIE- HVERDAG

Disney som dannelsesagent

Med Frost og Jake og sjørøverne i Drømmeland
som case

Margunn Serigstad Dahle, førstelektor i kommunikasjon og livssyn
NLA Høgskolen
Ingvild Thu Kro, høgskolelektor i kommunikasjon og livssyn
NLA Høgskolen

Disney has created a w
tains and educat
around the

#GiveElsaaGirlfriend

(18-årig jente, USA, april 2016)

SVARET FRA DISNEY:

«Disney har alltid vært inkluderende, og skapt historier som reflekterer aksept og toleranse og feirer forskjeller som gjør karakterene unike i seg selv... Disney forblir forpliktet til å lage karakterer som er tilgjengelige og relaterbare for alle barn».

*Camilla Bjørn, journalist VG,
12.06.2016*

Ill. Morten Mørland

- Homofili har for lengst tatt sin fortjente plass i populærkulturen, men er fortsatt fraværende i den høykommersielle barnekulturen. Det finnes få rollemodeller for barn å identifisere seg med, eller historier om helter med en annen seksuell legning...

*Camilla Bjørn, journalist VG, 26.04.2016,
i forbindelse med kunngjøring av premieredato
for «Frost 2» (27.11.2019)*

DISNEY I
ENDRING;

‘MIXED
MORAL
MESSAGES’

Annabell Lee

TIKTOK
@tv.show.sexualitiess

Elsa
Asexual or Lesbian
she/her

420.1K

8433

Reply to ii_kenzie101's comment

Can you do frozen lol, I'm very curious :)

**Guessing Frozen
sexualities and pronouns**

420.1K

8430

Green Screen

@tv.show.sexualitiess · 7-20

Reply to ii_kenzie101 comment shows :)

#UltraSkinTok #frozen #sexuality

#pronouns #fyp

1980

/erbatim - Mother Mother

HVA
MED
DATASPILL-
VERDENEN?

Life is Strange
Dataspillserie 2015-2021

Aldersgrense 16 år

Åpent for
romantisk forhold
med en av samme
eller motsatt
kjønn.

KISS CHLOE

DON'T KISS CHLOE

The cover art for Mass Effect Legendary Edition features a central figure in dark, detailed armor, likely Commander Shepard, looking forward. To the left, a group of diverse alien and human characters are visible. The background is a dramatic space scene with a bright blue and white nebula on the left and a dark red, star-filled space on the right. A large, dark, clawed hand reaches down from the upper right. The overall tone is epic and cinematic.

MASS EFFECT

LEGENDARY EDITION

Du som spiller bestemmer!

ULIKE
FORTELLINGER
OG GENRER,
SAMME
GRUNNLEGGENDE
BUDSKAP...

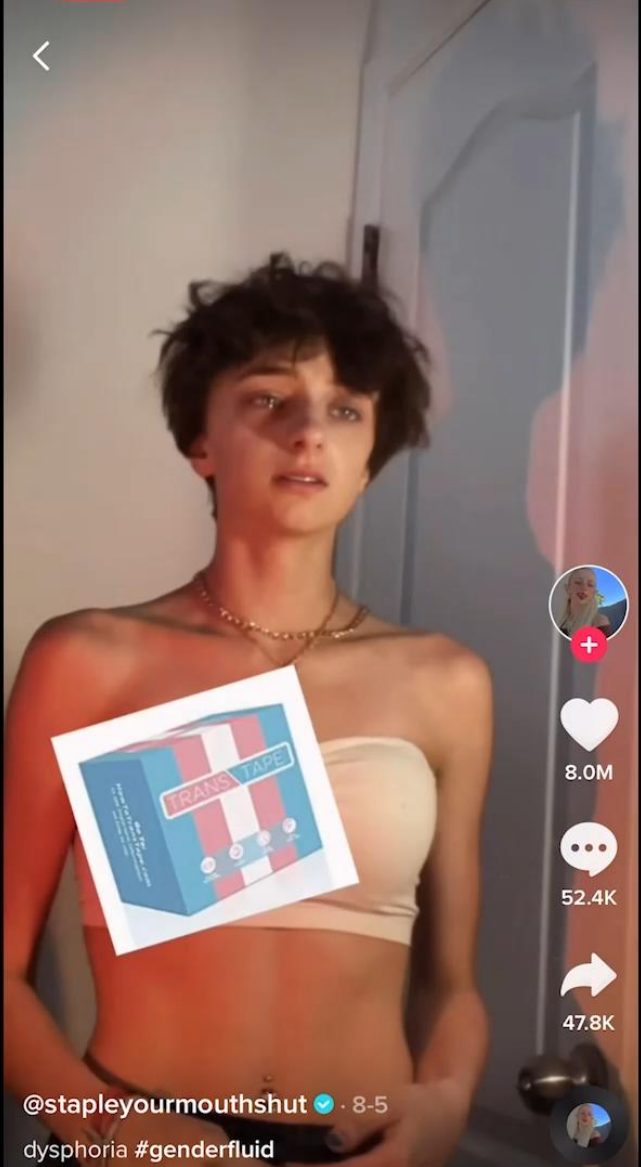
VÆR DEG SELV

VÆR SANN MOT SEG SELV

FØLG HJERTET

FINN DEG SELV

SMERTEN

8.0M

52.4K

47.8K

@stapleyourmouthshut 🔵 · 8-5

dysphoria #genderfluid

PRESSET

TRAILER

Kommer 2. september

A movie trailer poster featuring three young women. The woman on the left has long, straight blonde hair and is looking directly at the camera with a serious expression. The woman in the center has long, dark, wavy hair and is looking slightly to the right. The woman on the right has short, dark hair and is looking directly at the camera. The background is dark with colorful lighting (yellow, red, blue) illuminating the women's faces. The title 'LIL' KIM' is written in large, white, stylized letters across the bottom of the image.

LIL' KIM

NPK TV

(Sesong 5, ep. 4)

NPK TV

(Sesong 5, ep. 4)

agseminar om

**Seksualitet
i kristen tro
og noen andre livssyn**

Margunn Serigstad Dahle

Bjørn Hinderaker

**NLA Høgskolen
Damaris Norge**

Med andre ord:

**SEKSUALITET
SETT I
LIVSSYNS-
PERSPEKTIV**

DEN OBSERVERBARE LIVSFØRSELEN – DET SOM BLIR SAGT OG GJORT

An illustration of an iceberg floating in a light blue sea. The tip of the iceberg is above the water line, while the much larger base is submerged. The text is arranged vertically on the submerged part of the iceberg, representing the hidden aspects of life.

VERDIER

MENNESKESYN

VIRKELIGHETSFORSTÅELSE

TRO (forstått som TILLIT / FORANKRING AV MENING)

It ain't my fault you
Keep turnin' me on
It ain't my fault you got
Got me so gone
It ain't my fault I'm not
Leavin' alone

It ain't my fault you keep turnin' me on
It ain't my fault you got, got me so gone
It ain't my fault I'm not leavin' alone
It ain't my fault you keep turnin' me on
I can't talk right now
I'm lookin' and I like what I'm seein'
Got me feelin' kinda shocked right now
Couldn't stop right now
Even if I wanted, gotta get it, get it, get it,
when it's hot right now
Oh my god, what is this?
Want you all in my business
Baby, I insist
Please don't blame me for what ever
happens next

No, I-I-I-I can't be responsible
If I-I-I-I get you in trouble now
See, you're-'re-'re-'re too irresistible
Yeah, that's for sure
So, if I put your hands where my eyes can't
see
Then you're the one who's got a hold on me
No, I-I-I-I can't be responsible, responsible
It ain't my fault (nope, nope, nope, nope,
nope, nope, nope)

Hvordan kan livssyn som perspektiv
gi hjelp til å forstå og vurdere
mangfoldet av livsstiler
og oppfatninger
når det gjelder
seksualitet, kropp og kjønn?

Ulike syn på sex viser seg i hvert av de fire innholdsmomentene i et livssyn

Verdier: hva er godt? skjønt? rett? sant?

Menneskesyn: hva gir msk særpreg og verdi?

Virkelighetsforståelse: religiøs eller sekulær?

Tro: hvor forankrer vi dypest sett vår tillit og vår søken etter mening?

ALLE HAR ET LIVSSYN

SVAR PÅ
LIVSSPØRSMÅLENE

BEVISST
ELLER UBEVISST

VANSKELIG Å SE
VÅRE EGNE OPPFATNINGER

MED LIVSSYN SOM PERSPEKTIV

SER VI

ET MANGFOLD

AV PERSPEKTIVER

SER VI

AT DET ER ULIKE

HELHETSSYN

SER VI

AT DET IKKE ER

SELVFØLGELIGHETER

MED LIVSSYN SOM PERSPEKTIV

KAN VI

SAMMENLIGNE

KAN VI

STILLE SPØRSMÅL

KRITISK TENKNING

DEN SEKSUELLE REVOLUSJON

LIVSSYNSMESSIG UTVIKLING

FRA KRISTEN TEISME

- FELLES KULTURELL ARV
- RAMMER OG MENING GITT AV SKAPEREN

TIL NATURALISME / INDIVIDUALISME

- FØLG LYSTENE
- INGEN DYPERE MENING
- OVERLATT TIL SEG SELV

KJØNN, SEX OG IDENTITET NÅ KNYTTET SAMMEN:

KJØNN

FRA BIOLOGI TIL **SELVDEFINISJON**

SEX

FRA «EKTESKAP» TIL «UTFORSKE» **SELV**

IDENTITET

FRA GITT TIL **SELVDEFINERENDE** OG FLYTENDE

INDIVIDUALISME

UTVIKLINGEN AV INDIVIDUALISMEN

THE 80s: SERVING YOURSELF

THE 90s: FINDING YOURSELF

THE 00s: ACCEPTING YOURSELF

THE 10s: EXPRESSING YOURSELF

SAM ALBERRY

EKSPRESSIV INDIVIDUALISME

«THAT EACH ONE OF US
HAS HIS/HER OWN WAY
OF REALIZING OUR HUMANITY

WE ARE CALLED TO LIVE THAT OUT
(‘EXPRESS’ IT)
RATHER THAN
CONFORM TO MODES IMPOSED BY OTHERS
(ESPECIALLY INSTITUTIONS).»

CHARLES TAYLOR

EKSPRESSIV INDIVIDUALISME (forts.)

JEG FINNER MEG SELV
VED Å GÅ INN I MEG SELV

Individets verdi – hvor er forankringen?

STÅ IMOT KONFORMITETSPRESS
FRA OMGIVELSENE (TRADISJON/RELIGION)

*Andres / samfunnets / fellesskapets rolle i forhold til
identiteten – oppleves bare som negativt*

EKSPRESSIV INDIVIDUALISME (forts.)

DYPT INNE I MEG SELV

FINNER JEG

MITT UNIKE,

SANNE JEG

Hva finner vi dypt i oss selv?

EKSPRESSIV INDIVIDUALISME (forts.)

DETTE SANNE NYE JEG MÅ TAS FREM I LYSET

Bør følelsene definere oss?

Kan alle følelser bekreftes?

JEG MÅ BEKREFTES AV OMGIVELSENE

'Unik' – men sammenligner. Krevende

DET SOM IKKE BEKREFTER MIN NYE IDENTITET
ER UNDERTYKKENDE OG SKADELIG

Fanget i en konflikt

Nå sesong 18 på Disney+. Vi ser klipp fra sesong 6, episode 5

A close-up, profile shot of a woman with dark hair pulled back, wearing a white collared shirt and a small hoop earring. She is looking towards the right side of the frame with a neutral expression. The background is dark and out of focus.

Jeg skjønner det.

CITV

Bibelvers som blir sitert

3. Mosebok 18, 22 (Menn skal ikke ligge med menn)

1. Mosebok 18, 20 (Ropet over Sodoma og Gomorra)

Johannes 13, 34 (Jesus sier: Dere skal elske hverandre)

Johannes 8, 7 (Den uten synd kan kaste første sten)

Matteus 5, 7 (Salige er de barmhjertige)

Matteus 5,8 (Salige er de rene av hjertet)

Matteus 5,9 (Salige er de som blir forfulgt)

**KRISTEN TEISME
OG ANDRE LIVSSYN
OM SEX
- EN SAMMENLIGNING**

Altså:

Hva er typisk for det kristne livssynet i forhold til aktuelle religiøse og sekulære livssynsalternativer?

Synet på sex i tre «livssynsfamilier»

(MONO)TEISME

Sex er en gave fra Skaperen

NATURALISME

Sex er kun instinkt og nytelse

PANTEISME

Sex er en dør inn til det guddommelige

I det kristne livssynet: ET LIVSBEJAENDE SYN

Kristen tro har et positivt syn på kropp og seksualitet
– mellom askese og hedonisme.

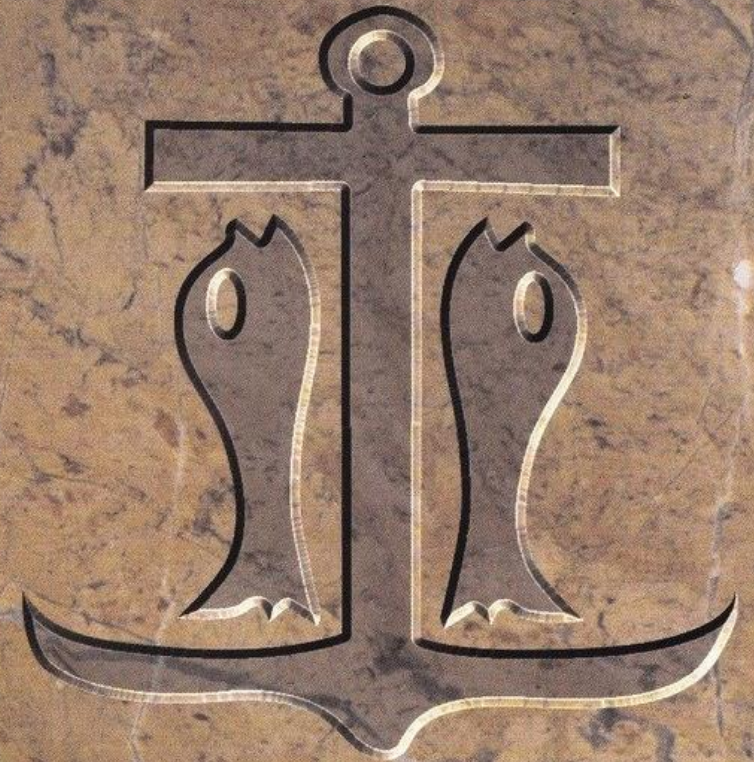
- *Gud* er seksualitetens opphav.
- Seksualitetens sammenheng er *felleskap*.
- Seksualitetens plass er *ekteskapet*.
- *Sølibat og ekteskap* er begge kall fra Gud.
- Ikke «åpne ekteskap», men «åpne hjem».

Tankevekkende fra oldkirken

«For de kristne skiller seg ikke fra andre mennesker verken når det gjelder land, språk eller skikker. De bor verken i egne byer, eller snakker noe spesielt språk, eller fører noe eiendommelig liv....

... De gifter seg som alle andre og føder barn, men de setter ikke avkommet sitt bort. *Bordet deres er åpent for alle, men ikke sengen.*»

Diognetusbrevet (ca år 200)

De apostoliske fedre

i norsk oversettelse
med innledninger og noter
Redigert av Ernst Baasland
og Reidar Hvalvik

Synet på ekteskapet i monoteismen

KRISTEN

TEISME

«pakt»

En mann, en kvinne

Livsvarig

Familien er

Guds gave

Singelliv også en gave

Bilde: Gud og kirken

ISLAMSK

TEISME

Lovtradisjoner

Kontrakt

Ekteskap sterkt

anbefalt

Opptil fire koner

JØDISK TEISME

Første bud: forplantning.

Blir en sjel

Bilde på Gud Israel

Innen alle
de tre tradisjonene
er det i dag bevegelser
som argumenterer
for nytolkninger
av ekteskapet

Kristen teisme

– og andre (mono)teistiske livssyn (I)

JØDEDOM

- Jødedommen har i utgangspunktet ekteskapet som eneste tillatte ramme for sex. Det moderne samfunnet har imidlertid satt nye rammer for partnerskap.

-Seksualdriften er sterk, og kan derfor også være ødeleggende om den får utløp utenfor oppsatte rammer», forteller Eliana Hercz fra Det mosaiske trossamfunn.

<https://religioner.no/hva-mener-vi/forholder-muslimere-joder-sikker-zarathustrister-sex/>

Kristen teisme

– og andre (mono)teistiske livssyn (II)

ISLAM

- Den sunnimuslimske organisasjonen Islamic Cultural Center (ICC) er tydelig på at sex hører til innenfor ekteskapets rammer, med en person man elsker:
  - Det intime forholdet mellom en mann og en kvinne er noe islam anser som vakkert og hellig. På denne måten blir det intime noe mer enn det rent fysiske, forklarer Arslan Fakhruddin.

<https://religioner.no/hva-mener-vi/forholder-muslimmer-joder-sikher-zarathustrister-sex/>

Kristen teisme – og sekulære livssyn

Sekulærhumanismen

- Det er moralsk problematisk å bruke andre mennesker kun til egen nytelse, hevder Human-Etisk Forbund. Arnfinn Pettersen mener sex har en lang rekke formål.
- Når man engasjerer seg i seksuelle aktiviteter har vi imidlertid også et ansvar, ifølge Pettersen.

<https://religioner.no/hva-mener-vi/forholder-religiose-livssynssamfunn-sex/>

Kristen teisme – og panteistiske livssyn (I)

BUDDHISME

- Manirathana Thero er theravadamunk i *Tisarana Sri Lankan Buddhist Association in Norway*.

Han kan fortelle at mens buddhismen ikke tillater at munk, nonner og dem som har avlagt løfte om sølibat har sex, er ulike kulturelle normer vel så viktige retningslinjer for buddhistiske lekfolks sexliv. En slik norm i India tilsier at unge bør vente med å ha sex til de gifter seg.

<https://religioner.no/hva-mener-vi/forholder-buddhister-hinduer-sex/>

Kristen teisme – og panteistiske livssyn (II)

HINDUISME

- Dada Jyotirupananda fra Ananda Marga mener det er viktig å se på partneren sin, såvel som seg selv, som en åndelig skapning. Og selv om sex er en naturlig del av livet, bør man ikke fråtse i seksuelle relasjoner.
- Mark Breitenstein fra Hare Krishna mener at hensikten med å ha reproduktiv sex, innenfor ekteskapet, er å oppfostre gudsbevisste barn. Egoistisk lyst er ødeleggende. Likekjønnet sex, som ikke kan resultere i barn, har ingen annen hensikt enn å tilfredsstille ens lyst.

Kristen teisme – og panteistiske livssyn (II)

HINDUISME (forts.)

- Det å gifte seg og få barn er en plikt i hinduismen, er budskapet fra Sanatan Mandir Sabha, ved hindutempelet på Slemmestad.
- Sex er imidlertid også en glede, og teksten Kama Sutra viser at det lenge har vært avanserte tanker rundt dette i hinduismen.

<https://religioner.no/hva-mener-vi/forholder-buddhister-hinduer-sex/>

Samtale (jf utdelt ark)

Hva er sentrale
likheter og forskjeller
mellom kristen tro
og disse andre livssynene
når det gjelder synet på sex?

KRITISK TENKNING
OG VURDERING
AV ULIKE SYN PÅ SEX
UT FRA DET KRISTNE LIVSSYNET
- MED INTEGRITET OG RESPEKT

EN PROSESS I FIRE TRINN

- 1) Være forankret i Bibelens syn på seksualiteten
- 2) Lytte i respekt og med empati til tekstene - både i fag og populærkultur
- 3) Sammenligne med kristen tro – finne likheter og forskjeller
- 4) Kritisk vurdere ut fra kristen tro – bekrefte og utfordre

... for å kunne møte den unge med omsorg og kjærlighet.

Ad morgendagens tema: Den seksuelle revolusjonen & et revolusjonært syn på sex

«Som en kontrast til den seksuelle revolusjonen står i dag det klassisk kristne synet på kjærlighet og seksualitet.

Bibelens undervisning – fra skapelsestekstene via Høysangen til Jesus og Paulus – gir *et virkelighetsforankret og livsbejaende perspektiv på kropp, sex, kjærlighet og ekteskap.*»

Stefan Gustavsson

